

PENKI dešimtmečiai scenoje ir nesibaigianti MEILĖ MENUI

Ernesta DAČKEVIČIENĖ

Šių metų kovo 5 dieną Telšių Žemaitės dramos teatre vyko renginys, skirtas Julijos Kneitienės kūrybinio kelio 50-mečiui paminėti.

Julija Kneitienė – aktorė, choreografė, pedagogė, kurios vardas neatsiejamas nuo Telšių kultūrinio gyvenimo. Per penkis kūrybinės veiklos dešimtmečius ji įkūnijo daugybę įsimintinų vaidmenų, kūrė choreografinius sprendimus, ugdė jaunąją menininkų kartą ir savo talentu prisidėjo prie teatro, šokio bei pedagogikos raidos. Minėdama 50 metų jubiliejų scenoje, Julija dalijosi savo prisiminimais apie pirmuosius žingsnius mene, sukurtus svarbiausius vaidmenis, pedagoginę veiklą, kūrybinį įkvėpimą.

Julija Kneitienė. Nuotrauka iš laikraščio „Kalvotoji Žemaitija“ archyvo. Fotografas nežinomas

PIRMIEJI ŽINGSNIAI SCENOJE

Julija gimė ir augo Šiaulių rajono Grežeškių kaimo vienkiemyje, o mokėsi ir baigė Gruzdžių vidurinę mokyklą. Nuo pat vaikystės jautė trauką scenai. „Į sceną pirmą kartą užlipau pirmoje klasėje, tai tęsėsi visą mokymosi laikotarpį. Deklamuodavau eiles, nes vykdavo šventės, kuriose reikėdavo kai ką pasveikinti ir kita“, – prisimena moteris. Jos aistra menui niekada neblėso, o mokyklos metai, kuomet kasmet statydavo spektaklius, tik dar labiau sustiprino norą pasukti šiuo keliu.

Vėliau mergina įstojo į Vilniaus pedagoginį institutą studijuoti šokio pedagogikos specialybę, mokslus tęsė Klaipėdos menų fakultete, priklausiusiam Šiaulių pedagoginiam universitetui (studijas baiginėjant, Klaipėdos menų fakultetas priklausė Vilniaus valstybinei konservatorijai). 1974 m. baigusi mokslą, pagal paskyrimą Julija atvyko į Telšių kultūros namus dirbti šokių kolektyvo vadove, o jau po metų pradėjo darbą naujai įsteigtoje Telšių kultūros mokykloje. 1977 metais sukūrė šeimą su telšiškiu, dirbusiu kultūros centre inžinieriumi.

„Sunku suvokti, kad taip greitai prabėgo tie 50 metų, atrodo, viskas buvo vakar“, – sako menininkė, kuri šiandien džiaugiasi ne tik sukaupta patirti-

mi, bet ir nenutrūkstama veikla. „Rengiant parodą, dėliojant praėjusio gyvenimo veiklas, atrodo, nuveikta labai daug, bet kaip prabėgo tas laikas – nesuvokiama“, – paklausta, kokius jausmus ir mintis šis jubiliejus kelia, atsakė moteris. Pedagoginę darbą Julija Kneitienė dirbo 38 metus. O kai išėjo į pensiją, tų veiklų, pasak jos, atsirado dar daugiau. „Prisidėjo Trečiojo amžiaus universitetas, perėjom į „Bočius“, aktyviai bendradarbiauta su Telšių rajono savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešąja biblioteka, taip pat liko ir teatras, ir šokiai, tik jau niekam nebevadovauju, o tiesiog nuo 2021 metų, pakvietus kolektyvo vadovei Janinai Reinienei, šoku pagyvenusių žmonių šokių kolektyve „Džiugas““.

AKTORYSTĖ IR CHOREOGRAFIJA: NUOLAT AUGANTI MEISTRYSTĖ

Netrukus po atvykimo į Telšius, Julija įsitraukė į teatro veiklą, kur dirbo kaip savanorė aktorė. „Pirmasis spektaklis įvyko 1975 metais“, – prisimena ji. Per savo karjerą Julija sukūrė 45 vaidmenis, ir kiekvienas jų buvo naujas iššūkis. „Visada tai buvo naujos patirties kaupimas, su kiekvienu vaidmeniu save realizuoji šiek tiek naujai, stipriau...“, – sako ji.

(Nukelta į 18 p.)

Scena iš Keturakio komedijos „Amerika pirtyje“ (rež. Jonas Buziliauskas)

Vienas iš labiausiai įsiminusių darbų – spektaklis „Dvi seserys“, kur savo vaidmenį atlieka kartu su aktore Rasa Stanevičiūte.

Ne mažiau svarbi dalis Julijos gyvenime – choreografija. Ji sukūrė choreografijas 12 spektaklių, o vienas didžiausių jos choreografinių projektų – spektaklis „Gėlėse“, kuriame dirbo su režisierė Laima Adomaitienė. „Spektaklį galima pavadinti netgi ne draminiu, o choreografiniu, nes pusė spektaklio – gryna choreografija“, – pasakoja Julija.

„Per šokį perteikti spektaklio istoriją ir emociją yra būtina, kad suprastų, apie ką vyksta veiksmai. Kadangi dėščiau šokio kompoziciją, tai savo studentams visada akcentuodavau ir reikalavau, kad kiekvienas šokis turi kažką pasakyti. Šokis – tai kūno kalba.“

Scenos iš Kerolain Harding (Caroline Harding) spektaklio „Dvi seserys“ (rež. Donatas Žilinskas). Vaidina: J. Kneitienė ir R. Stanevičiūtė. 2025 m.

Scena iš Kazio Sajos „Anapilin arba Kvailybės gravitavitacija“ (rež. Donatas Žilinskas). 2018 m.

PEDAGOGIKOS DVASIA

Moteris užsiima ne tik aktorine ir choreografinė veikla. Julija – ilgametė pedagogė. „Kadangi pati esu darboholikė, perfekcionistė, labai nemėgstu tinginių, tokių, kurie atmetinai žiūri į atliktą darbą“, – teigia ji. Bet jei žmogus stengiasi, nesvarbu, jei ir trūksta gebėjimų, visada padeda tiems, kurie rodo pastangas ir atsidavimą menui. Per 38 metus ji ugdė daugybę talentingų mokinių, ir nors laikai keitėsi, jos požiūris išliko tvirtas: „Kas nori, tas dirba, kas nenori – tiesiog stumia laiką.“

Ji prisimena, kaip keitėsi požiūris į meną per penkis dešimtmečius: „Tų institucijų, kurios vykdo meninę veiklą, požiūris į meną nesikeitė, keitėsi valstybės požiūris, ypač atskirų žmonių. Po nepriklausomybės atkūrimo valstybės požiūris truputį pakito, ji nebeteikia prioriteto meno mėgėjams, labai sumažėjo choro kolektyvų, orkestrų. Tą jaučiame ir savame teatre, kur visas dėmesys sutelktas į profesionalaus teatro atstatymą, mažiau skiriamas dėmesio mėgėjams“, – su apmaudu kalbėjo Julija.

Scena iš spektaklio „Vėina kėima pablūdėmā“, sukurto pagal Žemaitės ir Gabrielės Petkevičaitės-Bitės pjesę „Velnius spąstuose“ (rež. Donatas Žilinskas). 2023 m.

KŪRĖJO KELIAS IR ATEITIES PLANAI

Paklausta, kas suteikia kūrybinio įkvėpimo, Julija atskleidžia: „Turbūt aukščiausiosios galios. Aš tiesiog negaliu nekurti.“ Ji tiki, kad menas yra paveldimas genetiškai, o kūrėjiška dvasia slypi giliai viduje. „Mano mergautinė pavardė yra Gričiutė, o dabartinio „Dviračio šou“ režisierius Augustinas Gričius – mano tolimas giminaitis. Tad gal visgi genai kažkur slypi... Meninė veikla persiduoda genais, kūrybiniai dalykai tiesiog eina iš vidaus.“

Julija nesiruošia sustoti. Ji aktyviai dalyvauja „Bočių“ teatro studijos „Talėja“ veikloje, kartu su kolegomis statys naujus spektaklius, planuoja pasirodymus su šokių kolektyvu „Džiugas“ ir dalyvavimą festivaliuose. „Man trūksta laiko. Ir tuos darbus vis pamėtėja man likimas, su viskuo sutinku“, – sako ji su šypsena.

PALINKĖJIMAS JAUNIESIEMS MENININKAMS

Julija linki jauniems aktoriams, choreografams ir pedagogams tikėti savo jėgomis ir nebijoti iššūkių: „Patikėti savo jėgomis, o tie norai, kurie ateina į širdį ir smegenis, kad išsipildytų. Kad nebijotų gyvenimo iššūkių, kad imtųsi to darbo, juk viskas pasiekama darbštumu. Niekada nenusivilti, neatstumti galimybių.“

Julijos Kneitienės gyvenimas ir veikla – tai išskirtinis kūrėjiškos aistros, atkaklumo ir atsidavimo menui pavyzdys, kuris ir toliau įkvepia tiek jos buvusius mokinius, tiek jaunuosius menininkus.

Publikacijoje viešinamos scenos iš Telšių Žemaitės dramos teatre sukurtų spektaklių. Nuotraukos iš Telšių Žemaitės dramos teatro paskyros socialiniame tinkle „Facebook“ : https://www.facebook.com/zemaites.dramos.teatras/?locale=lt_LT. Fotografai: Laurynas Kulikauskas ir Sigita Gailiuvienė.

Pirmą kartą straipsnis paskelbtas 2025 m. kovo 4 d. laikraščio „Kalvotoji Žemaitija“ Nr. 18 (10725). „Žemaičių žemėje“ straipsnis viešinamas, gavus autorės sutikimą.

Scena iš spektaklio „Šventųjų gyvenimas“, sukurto pagal Petro Cvirkos romaną „Frank Kruk“ (rež. Donatas Žilinskas). 2019 m.

Scena iš spektaklyje Kosto Ostrausko „Vaižgantas“ (rež. Donatas Žilinskas) 2019 m.